

Муниципальное общеобразовательное учреждение
«Кастахтинская основная общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО
Методический совет
МОУ «Кастахтинская
ООШ»

Протокол № 1
От «03» августа 2013г

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора
по УВР МОУ «Кастахтинская
ООШ»

Мещеряков Т.И.
ФИО
«03» августа 2013г

УТВЕРЖДАЮ
Директор МОУ
«Кастахтинская ООШ»

Мещеряков Т.И.
ФИО
Приказ № 88
от «05» августа 2013г

Рабочая программа

по алтайскому языку
для 6 класса
уровень: общеобразовательный

Учитель: Добровольская Наталья Николаевна
Квалификационная категория б.к.к.
Рабочая программа составлена на основе примерной
государственной
программы по алтайскому языку V-IX классы (Суразакова
Н.Н., 1996)

2013г

Муниципальное общеобразовательное учреждение
«Кастахтинская основная общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО
Методический совет
МОУ «Кастахтинская
ООШ»

Протокол № _____
От «_____» _____ 2013г

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора
по УВР МОУ «Кастахтинская
ООШ»

_____/_____
ФИО
«_____» _____ 2013г

УТВЕРЖДАЮ
Директор МОУ
«Кастахтинская ООШ»

_____/_____
ФИО
Приказ № _____
от «_____» _____ 2013г

Рабочая программа

по алтайскому языку
для 6 класса
уровень: общеобразовательный

Учитель: Добровольская Наталья Николаевна

Квалификационная категория _б.к.к. _____

Рабочая программа составлена на основе примерной
государственной
программы по алтайскому языку V-IX классы (Суразакова
Н.Н., 1996)

Жартамал бичик

Алтай тилдин программазы «Алтай республиканын национальный школдорынын концепциязыла» башкарынып тургузылган. Программанын методикала колбулу бөлүктери («Куучын-эрмектин культуразы», «Колбулу куучын-эрмек», кажы ла класстын учында уренчиктер «...кандый билгирлу болоры, нени эдип билери ле кандый таскамалду болоры» о.б.) педагогика ла психология билимдердин јаны једимдерине ле текши үредүлү алтай ла орус, өскө дө национальный орто школдордын ченемелине тайанып јарталган. Алтай тилдин теорияла колбулу сурактарын јартаарында шинжүлү билим иштер ајаруга база алынган.

Кажы ла класста быжулаар ла толо јартагадый, кожолта эткедий учуралдар программада чолмондорло коргузилген. Андый јетирүлер төрөл тилдин теориязыла колбулу сурактарды ла практический учурлу сурактарды теренжиде ле бүткүлинче билип аларын јеткилдеер.

Төрөл тилин балдар јыл туркунына үренип, кандый билгирлү болоры, нени эдип билери ле кандый таскамалду болоры программада база јарталган – андый бөлүк кажи ла класстын программазынын учында бар.

Төрөл тилдин учуры. Төрөл тилине үредеринин амадузы ла бүдүретен задачалары. Алтай национальный орто школдо алтай тилдин ээчий-деечий тургузылган бүткүл курстын – V-IX класстарда үренип јат.

Төрөл алтай тил текши орто үредү аларына, баланы өскүрип таскадарына јетирип турган камааныла, өскө гуманитарный предметтер ортодо, база бир учурлу јерде туруп јат.

Алтай Республиканын тил керегинде законы аайынча алтай тил республиканын государственной тили болгоны оны школдо үренеринин учурын кезем бийиктедет.

Алтай тил школдо үредүлү-таскадулу предмет болуп турганы – тилдин јон ортодогы учурыла колбулу. Бала төрөл тилдин болужыла јон ортодо колбу тудуп, бойы онын туружаачызы болот; үйелердин ченемелин, албатызынын түүкизин ле культуразын билип, онын төзөөчизи болуп өзөт.

Төрөл тил ажыра јайаандыкты ондогоныла кожо баланын сана-шүүлтези, эзими, сезими, куучын-эрмеги ле сөзлиги темигип јат.

Онын учун үредү баланын куучын-эрмегинин темигерин јеткилдеп, ого шүүнип сананарына, сезимдү ле ичкери көрүмдү болорына јединер аргалар төзөп, оны јоннын јүрүминде тен-тай туружарына белетеп јат. Ол аргалар анчада ла төрөл тилинин урокторы ла класстын тыштында өдөр өскө дө бүдүмдү иштер ажыра јединерин амадап, төрөл тилге үредерин бийик кеминде төзөп өткүрери – өйдин некелтези.

Кижини кижини эдип, тилин билер бичикчи эдип үредеринде ле таскадарында төрөл тилдин терен учуры оны үренеринин амадузин ла бүдүретен задачаларын база элбедип јат.

Төрөл тилдин предмединин төс функциязы (учуры) – үренчиктерди тилди билерине, керектү иш бүдүрер таскамалду болорына үредери. Онон улам төрөл тилдин курсын коммуникативный ууламјылу эдер амаду туруп јат.

Коммуникативный ууламјынын амадузы – текши үредү аларына керектү аргаларды јеткилдеери, өскөртө айтса, үренчиктерге текши темигү ле тилине темигү берери:

- баланы шүүп сананарына сөс ажыра үредери, сөзлигин элбедери;
- сана-шүүлтезин, эзимин, ајарынкайын, бойын ла өскө улусты баалап ла тооп билерин тилдин эжилери ле эп-аргалары ажыра темиктирери;
- балдар алтай тил ле орус эки (үч) тилди үренип турганын ајаруга алып, олардын нравственный кылык-јанына таскамал берери;
- төрөл тилдин грамматиказынын анылу кебер-бүдүмине ле үренип турган өскө тилдердин анылу башказын билерге үредери;

- тил керегинде билгири ле кычырыжы ажыра үрүнчиктин текши үредүзинин кемин элбедери;

- үренерине керектү таскамалла жеткилдееери: бичикле иштеер, конспект тургузар; справочный литературала, сөзликтерле тузаланар, о.ö.;

- төрөл тилге үредеринин практический жанын тынытканыла коштой, үренчиктер тилдин теориязыла колбулу сурактарды, ээжилер ле определениелерди көгүске алынып, бек ле быжу билип аларына ла оныла тузаланып билерине үредери.

Үредү аларын коммуникативный ууламжылу эдери төрөл тилди үренер амадуны база быжулап жат.

Алтай тилине үредер төс амаду – үренчиктерге тил жанынын темигү берери:

- жастыра жок бичип, куучындап, кычырып билерине ле айдылган куучын-эрмекти чике ондоп угарына таскадар;

- төрөл тилиле жүрүмде, жон ортодо тузаланып билерине үредер.

Бу амадула алтай тиле школдо үренер курстын **куучын-эрмекти темиктирер ууламжызы тынып жат**. Оны аяруга алып, колбулу куучын-эрмек керегинде билери программада элбеде берилген.

Тилдин теорияла колбулу сурактарын программа иште тузаланарына ууландырып жат.

Колбулу куучын-эрмекке кирип турган теориянын сурактары:

-*куучын-эрмектин стилдери* (куучындар, нуакалык, керектү бичиктин (деловой), публицистический, кееркедим);

-*куучын-эрмектин башка-башка бүдүмдери* (жартамалду, жетирү эткен, бойынын көрүм-шүүлтезин чыгара айткан (рассуждение), о.ö.;

-*тексттин темдектери* (шүүлтезиле бүткүл, учына чыгара айдылган: тургузылган бүдүми, шүүлтези канайда темиккени, эрмектер ортодогы колбузы, абзац).

Колбулу куучын-эрмекле өткүретен иштин учуры ла онын кеми база жарталган. Жыл туркунына колбулу куучын-эрмекле өткүретен иш кажи ла класстын программанын учында, «Колбулу куучын-эрмек» (связная речь) деп бөлүктө берилген. Оны программанын темаларыла кожо үренер, кезикте башка урок то алып өткүрер.

V-IX класстарда үренетен ээчий-деечий толо тургузылган (систематический) курс – баштамы школдын практический курсына төзөлгөлөннп, оны көндүктирип турган курс. Онын учун 5 класста, баштамы школдо үренгенине тайанып, жаны кандый билгир ле жетирүлер берилери программада база көргүзилет, темдектезе: морфология, орфография, орфоэпия дегенин жартаары; куучын-эрмектин бөлүктөрүн, алдынан учурлу ла болушчы учурлу деп бөлири; орус тилге көрө, алтай тилде жарталгыш адалгышты жартап, же оныла жөпсинбей (кудулбай) турганы. Жүзүннин солумаларын катап көрөр тушта, суракту солумаларла таныжары: *кем? не?* деп сурактарды озор кижини, не-немени темдектеп турган сөстөргө (адалгыштарга) тургузып, мынан да озо тузаланган.

Куучын-эрмектин болуктерин ээчий-деечийинче ле толо VI – VII класстарда үренер, онын учун 5 класста катап көрүп, жаны жетирүлерле быжулаганы морфологиянын өскө бөлүктөрүн, синтаксис ле пунктуацияны үренерине керектү болор.

Төрөл тилине үредеринде **предмет ичинде ле предметтер ортодо колбу өткүрери** ле ого тайанары анылу аяруда болор.

Кажы ла класста грамматиканын темаларын бой-бойыла колбоштырып, түндеп ле бириктирип үренери балдардын билгирин ле таскамалын теренжидер; озор грамматиканын кажы ла бөлүги бой-бойыла колбулу болгонын билип алар.

Төрөл тилди үренерин орус тилди үренериле бек колбоп өткүрери база аяруда. Бу колбу эки (үч) тилди үренерин женилтетен база бир эп-арга болор. Орус ла алтай тилдин түней ле башка учуралдарын аяруга алганы үренчиктер орус тилдин эмезе төрөл тилдин урокторында билгенин база такып үренбес – бир тилди үренип билип алганыла, экинчи тилди үренер тушта тузаланар; төрөл тилинин анылу учуралдарынын камааныла орус тилде жастыралар этпезине аярынкай болор.

Алтай тилин төрөл литератураны үренериле колбооры база једимдү: тилдин учуралдарын јартаарга эмезе грамматикала ылгаарга керектү эрмектерди ле текстти кееркедим чүмдемелдерден алар. **Төрөл тилдин ле литературанын колбузы анчада ла колбу куучын-эрмекти темиктиреринде тыныыр:** бу эки предметле өткүретен түней иштер бар (изложениелер, сочинениелер ле текстле иштеери, о.ö.).

Алтай тилди үренер ээчий-деечий тургузылган бүткүл (систематический) курста үренетен материалды класстар сайын үредүчилердин ченемелинде јанжыккан аайынча ла бу предметке берилип турган частарга келиштире үлеген:

VI класста – грамматика, морфология, орфография керегинде билери; куучын-эрмектин бөлүктери, омордын бөлинер ээжизи; алдынан учурлу куучын-эрмектин бөлүктери: адалгыш, јарталгыш, тооломо, солума, кубулбас.

Уренчиктердин алтай тилле планируемый једимдери.

Предметный једимдер	Метапредметный једимдер	Личностный једимдер
<p>1. јастыра јок бичип, куучындап, кычырып билерине ле айдылган куучын-эрмекти чике ондоп угарына таскадар;</p> <p>2. төрөл тилиле јүрүмде, јон ортодо тузаланып билерине үредер.</p> <p>3. текст, онын тос темдектери, темазы ло тос шуултези.</p> <p>4. куучын-эрмектин стильдерин билери.</p> <p>5. кееркедим тексти чокым-јарт кычыраары.</p> <p>6. колбулу куучын-эрмек керегинде билери.</p> <p>7. тексттин темдектерин (шүүлтезиле бүткүл, учына чыгара айдылган: тургузылган бүдүми, шүүлтези канайда темиккени, эрмектер ортодогы колбузы, абзац) билери.</p>	<p>Регулятивный:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уредучинин болужыла уроктын амадузын тургузар. - Уредучинин тургускан амадузын будурип билери. - Бойы эмезе нокорлори будурип јаткан эдилгени јартап айдып билери. <p>Познавательный:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кажы ла класста грамматиканын темаларын бой-бойыла колбоштырып, түндеп ле бириктирип үренери балдардын билгин ле таскамалын теренжидер; - омор грамматиканын кажы ла бөлүги бой-бойыла колбулу болгонын билип алары. - бир тилди үренип билип алганыла, экинчи тилди үренер тушта тузаланар; - төрөл тилинин анылу учуралдарынын камааныла орус тилде јастыралап этпезине ајарынкай болор. <p>Коммуникативный:</p> <p>Текши уреду аларына керекту аргаларды јеткилдеери, оскорто айтса, уренчиктерге текши темигу ле тилине темигу берери:</p> <ul style="list-style-type: none"> - баланы шууп сананарына сос ажыра уредери, созлигин элбедери; - сана-шуултезин, эземин, ајарынкайын, бойын ла оско улусты баалап ла тооп билерин тилдин ээжилери ле эп-аргалары ажыра темиктирери; - балдар алтай тил ле орус эки 	<p>1. Торол тиллин билери – кажы ла кижинин агару кереги деп, уренчиктер ондоп алар учурлу.</p> <p>2. төрөл тилиле јүрүмде, јон ортодо тузаланып билерине үредер.</p> <p>3. алтай тилди уренерине јилбиркеери.</p> <p>4. Торолин, алтай тилин, культуразын, јандаган јанын суури, туукизин тооры.</p>

	<p>(уч) тилди уренип турганын ајаруга алып, олордын нравственный кылык-јанына таскамал берери;</p> <p>- Торол тилдин грамматиказынын анылу кебер-будумине ле уренип турган оско тилдердин анылу башказын билерге уредери;</p> <p>- тил керегинде билгири ле кычырыжы ажыра уренчиктин текши уредузинин кемин элбедери;</p> <p>- уренерине керекту таскамалла јеткилдеери: бичикле иштеер, конспект тургузар; справочный литературала, созликтерле тузаланар.</p> <p>- төрөл тилге үредеринин практический јанын тынытканыла коштой, үренчиктер тилдин теориязыла колбулу сурактарды, ээжилер ле определениелерди көгүске алынып, бек ле быжу билип аларына ла оныла тузаланып билерине үредери.</p>	
--	---	--

Уренер предметтин болуги (содержание учебного предмета)

№	Разделдер ле темалар	Канча час
	Алтай тил керегинде билимнин тос болуктери	6
1	Алтай тил керегинде билимнин тос болуктери. Грамматика керегинде јетиру. Грамматиканын болуктери.	1
2	V класста уренгенин катап корори. Куучын-эрмектин табыштарынын учуры.	1
3	Сосколбу ла эрмек, олордын учуры лат ос темдектери	1
4	Т.т. Сочинение – јурамал «Куски кун»	1
5	Состин будумиле будери	1
6	Сос ло онын кеберлери. Кубулар ла кубулбас состор	1
	Морфология ла орфография	2
7	Куучын-эрмектин болуктери	1
8	Уренгениле таскаду иштер	1
	Алдынан учурлу куучын-эрмектин болуктери	12
9	Адалгыш – куучын-эрмектин болуги.	1
10	Ат адаган ос ло текши адалгыштар. Јаан букванан бичилер адалгыштар.	1
11	Т.т. Сана-шуултезин чыгара айдар будумду изложение. «Кайчынын бала тужынан»	1
12	Адалгыштын јаныс ла коп тоозы	1
13	Адалгыштар кубулткыштарла кубулары	1
14	Откон темаларла таскаду иш	1
15	Мензинер адалгыштар	1
16	Мензинер адалгыштаркубулткыштарла кубулары	1
17	Диктант бичиيري. «Сазон Суразаков»	1
18	Јастыраларла иш. Таскаду иш	1
19	Адалгыштардын будер эп-аргалары.	1
20	Таскаду иштер. Уренгенин катап корори.	1

	Жаргалгыштар	6
21	Жаргалгыштар. 4-5 класстарда уренгенин катап корори.	1
22	Чындыын лан еден эдилгенин коргузер жаргалгыштар	1
23	Жаргалгыштардын будери ле чын бичилери	1
24	Таскаду иштер. Изложение бичирине белетенери	1
25	Изложение бичири. «Карган тыт»	1
26	Не-неменин темдегинин бийик кемин (кобин-азын) коргузер ле тундештирер учурлу жаргалгыштар	1
	Тооломо	12
27	Тооломо. Тооломонун учуры ла грамматический темдектери	1
28	Уренгениле таскаду иш	1
29	Тооломолордын учуры	1
30	Ээчий тоозын коргузер тооломолор	1
31	Ченелте иш. Диктант. «Жергелей»	1
32	Жастырларла иш. Уренгениле таскаду иштер.	1
33	Уренгенин катап корори	1
34	Т.т. Журамал будумду изложение. «Жайгы кундер»	1
35	Тооломолордын будуми	1
36	Тооломолордын кубулткыштарла кубулары	1
37	Т.т. Сочинение (описание) «Тыт»	1
38	Уренгенин катап корори	1
	Солума	17
39	Солума. Солума керегинде билери.	1
40	Јузуннин солумалары	1
41	Ченелте иш. Диктант. «Озогы кемјулер ле иштин эп-сумелери»	1
42	Жартаачы солумалар.	1
43	Коргузер солумалар	1
44	Куучын-эрмектерди темиктирери. Изложениге белетенери	1
45	Изложение бичири «Суу јок – јурум де јок»	1
46	Суракту солумалар	1
47	М.К. Бабаковтын «Алтайдын тууларында» деп јурукла куучын тургузып бичири.	1
48	Јарты јок солумалар	1
49	Токтодулу солумалар	1
50	Уренгенин быжулаары	1
51	Ченелте диктант. «Булуттар турген келгилейт»	1
52	Жастырларла иштеери. Таскаду иштер.	1
53	Уренгенин катап корори	1
54	Т.т. Куучын тургузары «Менин школым	1
55	Жастырларла иш. Таскаду иш.	1
	Кубулбас	15
56	Кубулбас. Кубулбастын учуры ла темдектери	1
57	Уренгенин быжулаары	1
58	Ченелте иш. Диктант бичири. «Тайгыл»	1
59	Таскаду иш	1
60	Т.т. Сочинение «Јаскы кун»	1
61	Жастырларла иш	1
62	Кубулбастардын будери	1
63	Таскаду иштер	1
64	Уренгенин быжулаары. Таскаду иштер	1
65	Колболу кубулбастардын будери ле чын бичилери	1
66	Т.т. Изложение бичири. «Агаш аразында»	1
67	Јыл туркунына уренгенин быжулаары.	1
68	Ченелте иш. Шинжулу диктант. «Баштапкы алтамдар»	1
69	Жастырларла иш	1
70	Јыл туркунына уренгенин быжулаары	1
	итоґо	70

Уреду – тематический план

№	Разделдер ле темалар	Канча час	Ченелте иштин будуми	Ченелте иштер, тил темиктирер иштер
	Алтай тил керегинде билимнин тос болуктери	6		
1	Алтай тил керегинде билимнин тос болуктери. Грамматика керегинде јетиру. Грамматиканын болуктери.	1		
2	V класста уренгинин катап корори. Куучын-эрмектин табыштарынын учуры.	1		
3	Сосколбу ла эрмек, омордын учуры лат ос темдектери	1		
4	Т.т. Сочинение – јурамал «Куски кун»	1	Тил темиктирер урок	Сочинение – јурамал «Куски кун»
5	Состин будумиле будери	1		
6	Сос ло онын кеберлери. Кубулар ла кубулбас состор	1		
	Морфология ла орфография	2		
7	Куучын-эрмектин болуктери	1		
8	Уренгениле таскаду иштер	1		
	Алдынан учурлу куучын-эрмектин болуктери	12		
9	Адалгыш – куучын-эрмектин болуги.	1		
10	Ат адаган ос ло текши адалгыштар. Јаан букванан бичилер адалгыштар.	1		
11	Т.т. Сана-шуултезин чыгара айдар будумду изложение. «Кайчынын бала тужынан»	1	Тил темиктирер урок	Сана-шуултезин чыгара айдар будумду изложение. «Кайчынын бала тужынан»
12	Адалгыштын јаныс ла коп тоозы	1		
13	Адалгыштар кубулткыштарла кубулары	1		
14	Откон темаларла таскаду иш	1		
15	Мензинер адалгыштар	1		
16	Мензинер адалгыштаркубулткыштарла кубулары	1		
17	Диктант бичири. «Сазон Суразаков»	1	Ченелте иш	Диктант бичири. «Сазон Суразаков»
18	Јастырларла иш. Таскаду иш	1		
19	Адалгыштардын будер эп-аргалары.	1		
20	Таскаду иштер. Уренгинин катап корори.	1		
	Јарталгыштар	6		
21	Јарталгыштар. 4-5 класстарда уренгинин катап корори.	1		
22	Чындыйын лан еден эдилгинин коргузер јарталгыштар	1		
23	Јарталгыштардын будери ле чын бичилери	1		
24	Таскаду иштер. Изложение бичирине белетенери	1		
25	Изложение бичири. «Карган тыт»	1	Тил темиктирер урок	Изложение бичири. «Карган тыт»
26	Не-неменин темдегинин бийик кемин (кобин-азын) коргузер ле тундештирер учурлу јарталгыштар	1		
	Тооломо	12		
27	Тооломо. Тооломонун учуры ла грамматический темдектери	1		
28	Уренгениле таскаду иш	1		
29	Тооломолордын учуры	1		
30	Ээчий тоозын коргузер тооломолор	1		
31	Ченелте иш. Диктант. «Јергелей»	1	Ченелте иш	Диктант. «Јергелей»
32	Јастырларла иш. Уренгениле таскаду иштер.	1		
33	Уренгинин катап корори	1		
34	Т.т. Јурамал будумду изложение. «Јайгы кундер»	1	Тил темиктирер	Јурамал будумду

			урок	изложение. «Жайгы кундер»
35	Тооломолордын будуми	1		
36	Тооломолордын кубулткыштарла кубулары	1		
37	Т.т. Сочинение (описание) «Тыт»	1	Тил темиктирер урок	Сочинение «Тыт»
38	Уренгенин катап корори	1		
	Солума	17		
39	Солума. Солума керегинде билери.	1		
40	Јузуунни солумалары	1		
41	Ченелте иш. Диктант. «Озогы кемјулер ле иштин эп-сумелери»	1	Ченелте иш	Диктант. «Озогы кемјулер ле иштин эп-сумелери»
42	Јартаачы солумалар.	1		
43	Коргузер солумалар	1		
44	Куучын-эрмектерди темиктирери. Изложениеге белетенери	1		
45	Изложение бичири «Суу јок – јурум де јок»	1	Тил темиктирер урок	Изложение бичири «Суу јок – јурум де јок»
46	Суракту солумалар	1		
47	М.К. Бабаковтын «Алтайдын тууларында» деп јурукла куучын тургузып бичири.	1	Тил темиктирер урок	М.К. Бабаковтын «Алтайдын тууларында» деп јурукла куучын тургузып бичири.
48	Јарты јок солумалар	1		
49	Токтодулу солумалар	1		
50	Уренгенин быжулаары	1		
51	Ченелте диктант. «Булуттар турген келгилейт»	1	Ченелте иш	Диктант. «Булуттар турген келгилейт»
52	Јастыраларла иштеери. Таскаду иштер.	1		
53	Уренгенин катап корори	1		
54	Т.т. Куучын тургузары «Менин школым»	1	Тил темиктирер урок	Куучын тургузары «Менин школым»
55	Јастыраларла иш. Таскаду иш.	1		
	Кубулбас	15		
56	Кубулбас. Кубулбастын учуры ла темдектери	1		
57	Уренгенин быжулаары	1		
58	Ченелте иш. Диктант бичири. «Тайгыл»	1	Ченелте иш	Диктант бичири. «Тайгыл»
59	Таскаду иш	1		
60	Т.т. Сочинение «Јаскы кун»	1	Тил темиктирер урок	Сочинение «Јаскы кун»
61	Јастыраларла иш	1		
62	Кубулбастардын будери	1		
63	Таскаду иштер	1		
64	Уренгенин быжулаары. Таскаду иштер	1		
65	Колболу кубулбастардын будери ле чын бичилери	1		
66	Т.т. Изложение бичири. «Агаш аразында»	1	Тил темиктирер урок	Изложение бичири. «Агаш аразында»
67	Јыл туркунына уренгенин быжулаары.	1		
68	Ченелте иш. Шинжулу диктант. «Баштапкы алтамдар»	1	Ченелте иш	Шинжулу диктант. «Баштапкы алтамдар»
69	Јастыраларла иш	1		
70	Јыл туркунына уренгенин быжулаары	1		
	итого	70		

6 – чы класста ченелте иш – 6 час, тил темиктирер иш – 10 час, јаны тема јартаарына – 54 час

Нормативная база преподавания предмета

Рабочая программа по алтайскому языку составлена на основании следующих нормативно-правовых документов:

1. Федерального компонента государственного стандарта (основного общего образования) по алтайскому языку, утвержденного приказом Минобразования России от 05.03.2004г №1089
2. Законом Российской Федерации «Об образовании» (статья 7)
3. Регионального базисного учебного плана общеобразовательных учреждений от 05.08. 2011г №1078
4. Учебного плана МОУ «Кастахтинская ООШ» на 2013-2014 учебный год от 10.08.2013г. № 115 Р
5. Примерной (авторской) программы (основного общего образования) по алтайскому языку V-IX классы (Суразакова Н.Н., 1996)

Алтай тилле, онын методиказыла уредучи тузаланар бичиктер.

1. Программалар. Текши уредулу орто школдордын. Алтай тил. 5-9 класстар. Горно-Алтайск, 1996.
2. Алтай тил, 6-7 класс. Н.Н. Суразакова. Горно-Алтайск, 2003.
3. Алмадакова Н.Д. Алтай тилди алтынчы класста уредери. Горно-Алтайск, 2009.
4. Орсулова Т.Е. Алтай тиле таскадулардын жуунтызы (Морфология). Горно-Алтайск, 2005.
5. Алмадакова Н.Д. Состин будуми, состин будери, состин кебери. Горно-Алтайск, 2006.
6. Алтай тилле диктанттардын жуунтызы (5-9 класстарга). Горно-Алтайск, 1990.
7. Биудинов К.А. Куучын-эрмектин болуктерин уренери лет ил темиктирери (6-7 класс). Горно-Алтайск, 1994.
8. Алмадакова Колболу эрмек. Горно-Алтайск, 2004.

6-чы класстын учында уренчиктер кандый билгирлу болоры, нени эди билери ле кандый таскамалду болоры.

Орфоэпияла: уренген јаантайын тузаланып турган куучын-эрмектин болуктерин, терминдерди чокым-јарт айдып тузаланары. Эки туней туйук табышту састорди чын айдары о.о.

Лексикала: састин логический учурин јартаары, коп учурлу ла кочуре учурлу састорло куучын-эрмегинде чын тузаланары. Куучын-эрмеги одумду ле јарамыкту болзын деп, фразеологизмдерле, канату састорло кеп ле укаа састорло эпту тузаланары.

Фонетикала: куучын-эрмектин табыштарын ла таныктарын ылаштырары, танмалыкты билери. Алтай тилде кату ла јымжак унду табыштардын састордо турар анылу ээжизин билери ле орус тилден кирген састорло тундеери.

Састин тозогози токтогон тунгак унгурэжерине кочор ло кочпос учуралдарды билери. Узун унду табышты экиленип бичилер унду табыштардан ылгаштырары.

Састин будумимле: састин кебер-будумин, онын учурлу болуктерин, буткен эп-аргаларын чын болип ылгаары. Орус ла алтай састордин кебер-будумдерин ле буткенин тундеп, башказын јартап билери. Бир ле тазылдан сос будурер кожулталардын болужыла канча-канча јаны сос будурер кожулталарды ылгаштырары.

Морфологияла: сости куучын-эрмектин болуги деп корори; сости алдынан учурлу ла болушчы учурлу куучын-эрмектин болуктерине болиирин билери; уренген куучын-эрмектин болуктеринин грамматический темдектерин чике таныыры, орус тиле тундеп, анылу башказын јартаары; алтай тилде адалгыштар кубулткышла бирлик ээжиле туней кубуларын, кожулталарынын табыштары туней, канча-канча эжерлу (варианту) болорын билери; уренген куучын-эрмектин болуктеринин кеберин кубултып, оныла чын тузаланары; кезик састор эрмекте башка-башка куучын-эрмектин болуги болуп туратан учуралдарды билери.

Орфографияла: уренген орфограммаларды танып, чын бичилерин ээжиле јартап билери; бичилери ээжиле јарталбай турган састорди эске алынып эмезе созликтен коруп чын бичири.

Орфографический созликле тузаланып билери.

Синтаксисле: уренген куучын-эрмектин болуктеринин синтаксистеги учурыла чын тузаланары; алтай тилде јарталгыш адалгышты јавртап, је оныла «јопсинбезин» (кубулбай турарын) билери; орус тилге кочуреле, тундеп билери.

Эрмектин учында ла ортозында турар темдектерди чын тургузары; башка-башка учурлу ла будумду эрмектерди унле коргузип айдары; токтой тужер темдектердин учурин јартаары; эрмектин грамматический тозогозин чын табары; оско кижинин куучын-эрмегин айдар аргаларды билери; алтай тилде эрмектин састори турар анылу ээжини билери; эрмекти будуми ле члендери јанынан ылгаары, члендери кандый куучын-эрмектин болугиле айдыларын билери.